

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๔๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สังคมและวัฒนธรรมในอาณาจักรสุโขทัย

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

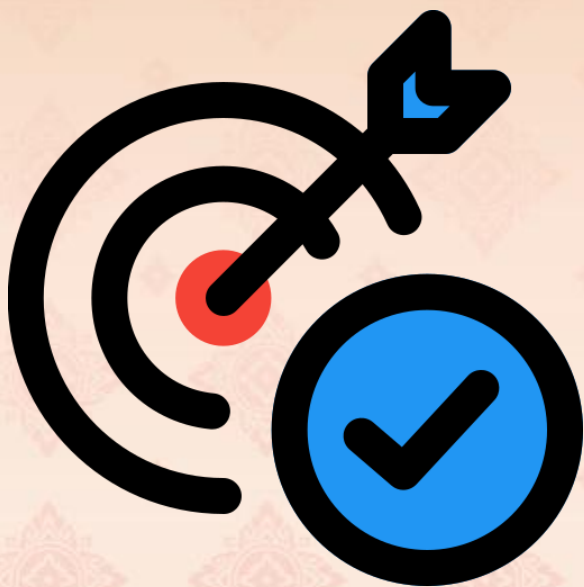
ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

“สังคมและวัฒนธรรมใน
อาณาจักรสุโขทัย”

จุดประสงค์การเรียนรู้

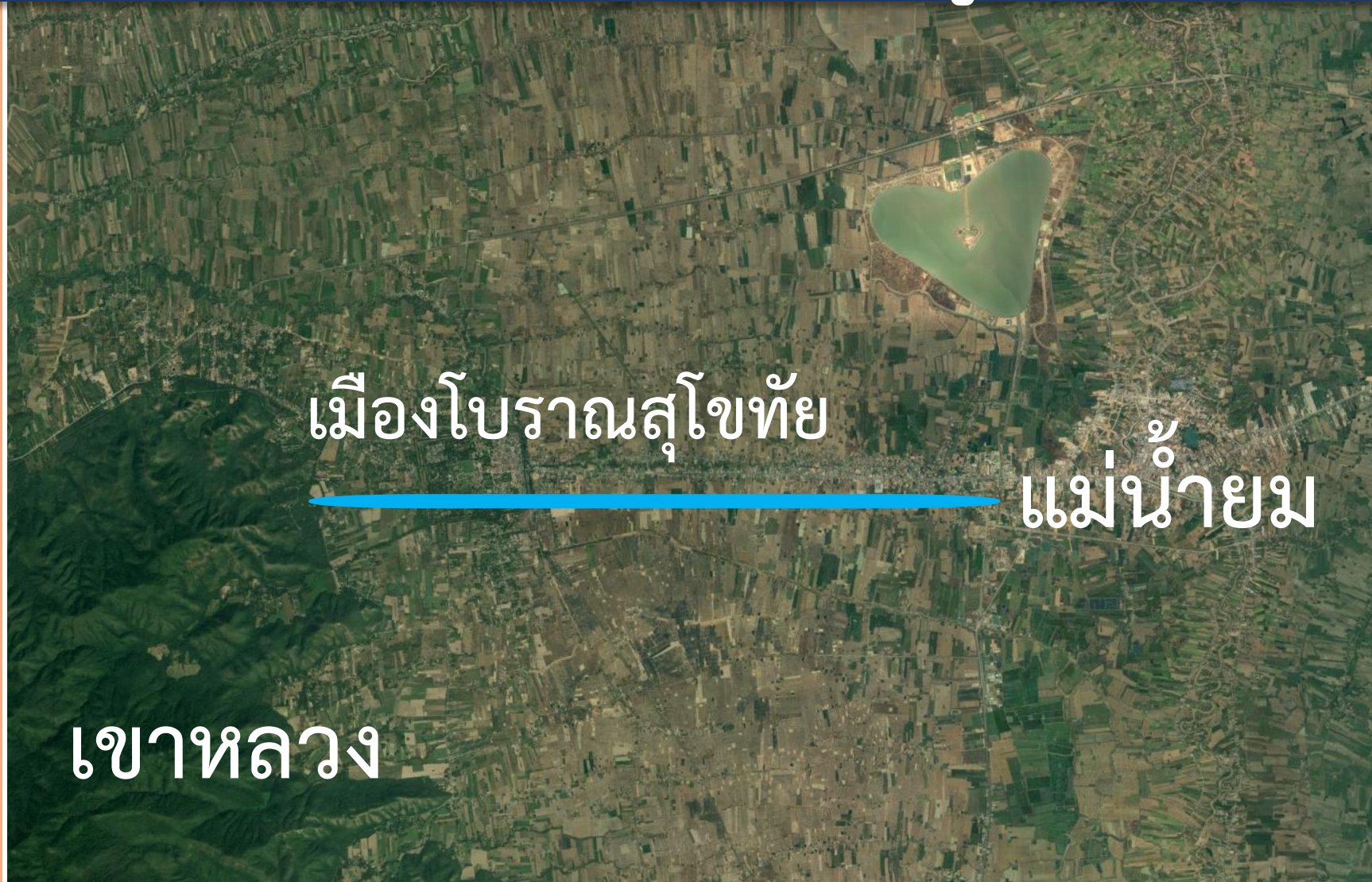

เราจะเรียนเรื่อง : สังคมและวัฒนธรรม
ในอาณาจักรสุโขทัย

เพื่อ : อธิบายลักษณะสำคัญของสังคม
สุโขทัยและยกตัวอย่างประเพณีสำคัญ
ในสุโขทัยได้

ทำเลที่ตั้งของเมืองสุโขทัย

Map of Sukhothai Historical Park

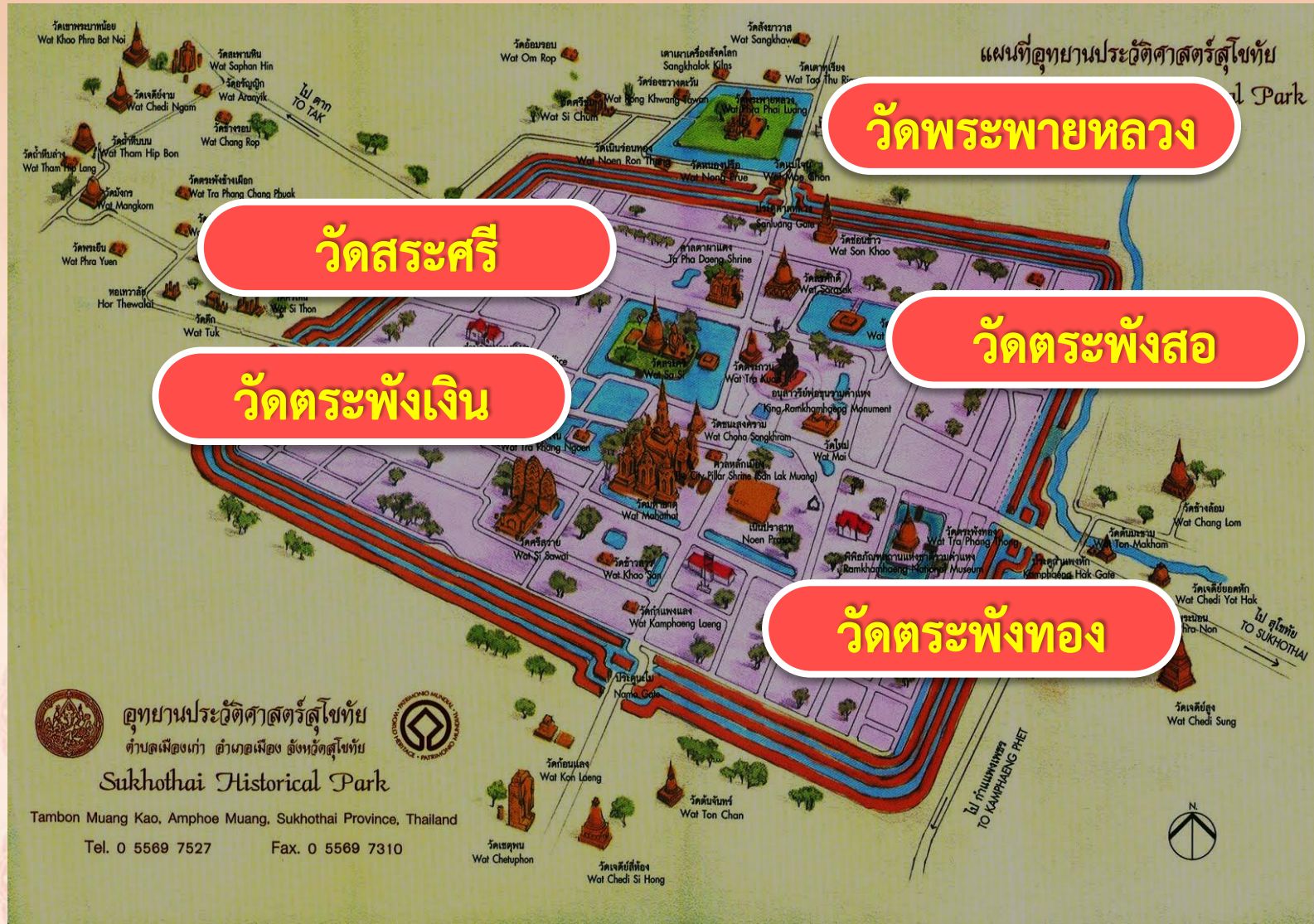
Sukhothai Historical Park

Fax. 0 5569 7310

“**ตรึง**”

ที่มาของภาพ : อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กรมศิลปากร

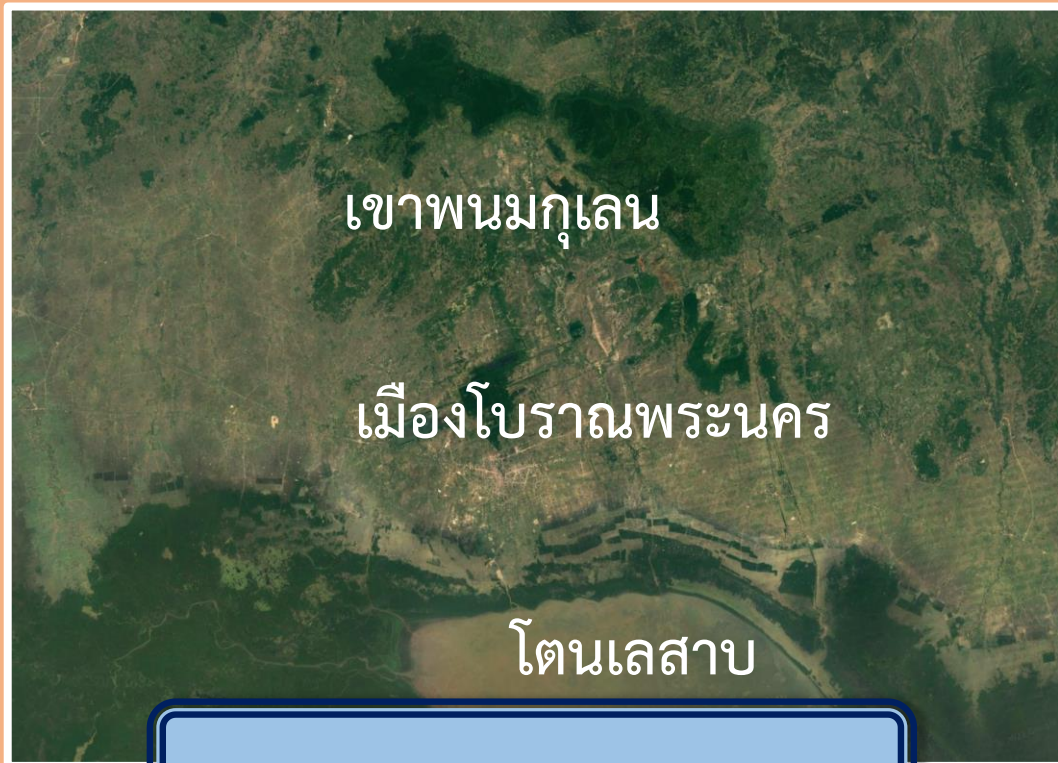
ที่มาของภาพ : อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กรมศิลปากร

ตระพัง (บ่อน้ำ)
กว่า ๗๐ แห่ง
ในเมืองสุโขทัยเก่า

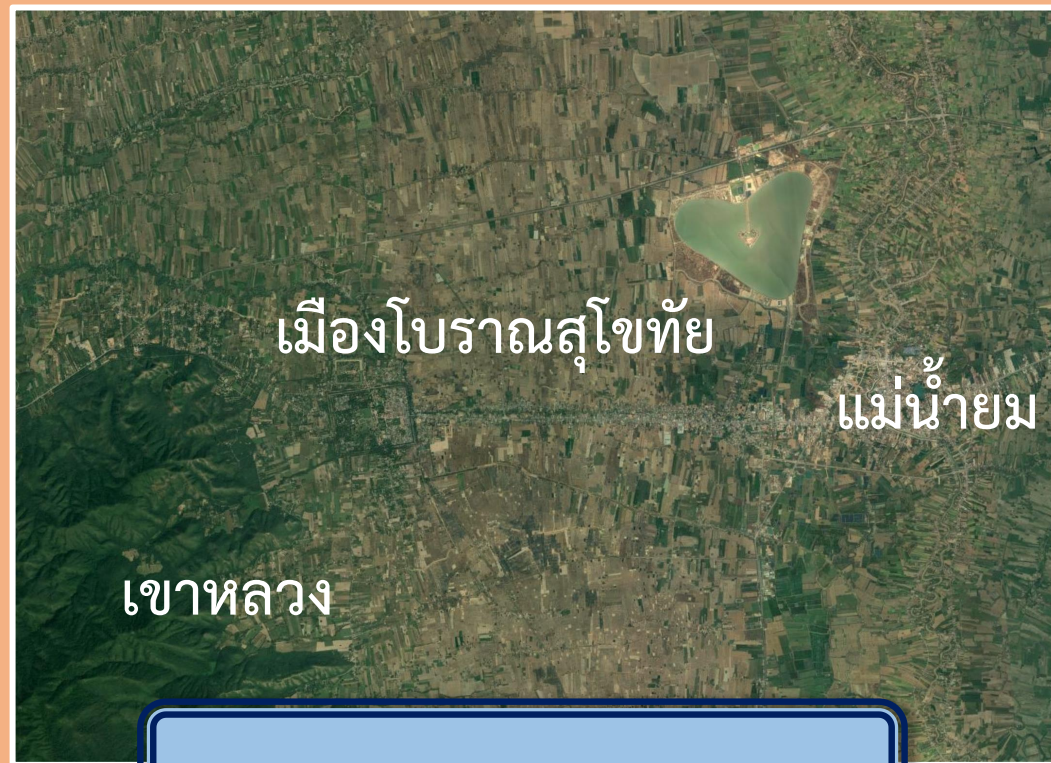

ที่มาของภาพ : อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กรมศิลปากร

ทั้ง ๒ เมือง เหมือนกันอย่างไร

อังกอร์วัด (พระนคร)

สุโขทัย

คำถามชวนคิด ??

หากฉันย้อนกลับไปยุคสุโขทัย

ฉันจะ

เรื่องน่ารู้ : ภาษาพูดของชาวสุโขทัย

มีเพียงคำว่า “กู” ไม่มีคำว่า “มึง”

“โอยทาน”

“หนียะยาย พ่ายจะแจ”

“กรานกฐิน”

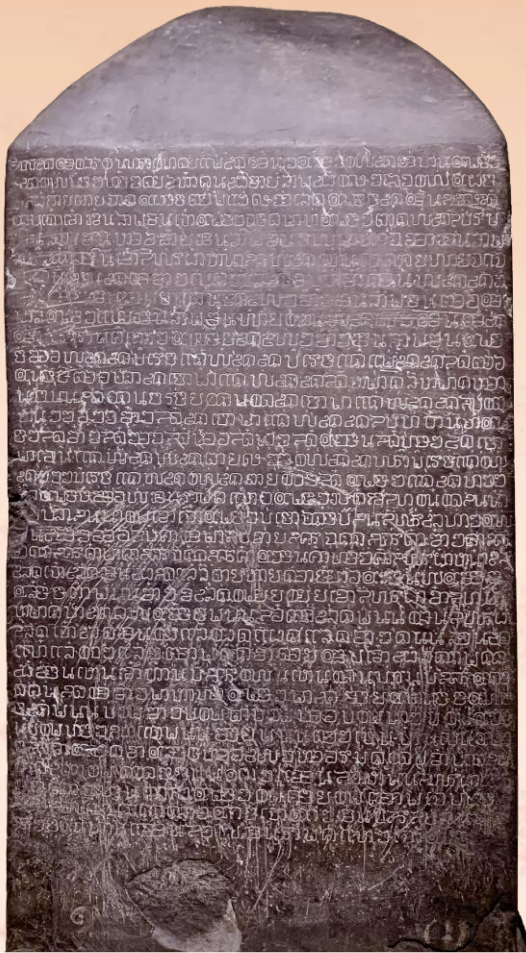
“พ่อเมืองบ่เอาจังกอบ”

คำถามชวนคิด ??

คนสุโขทัยมีวิถีชีวิตอย่างไร

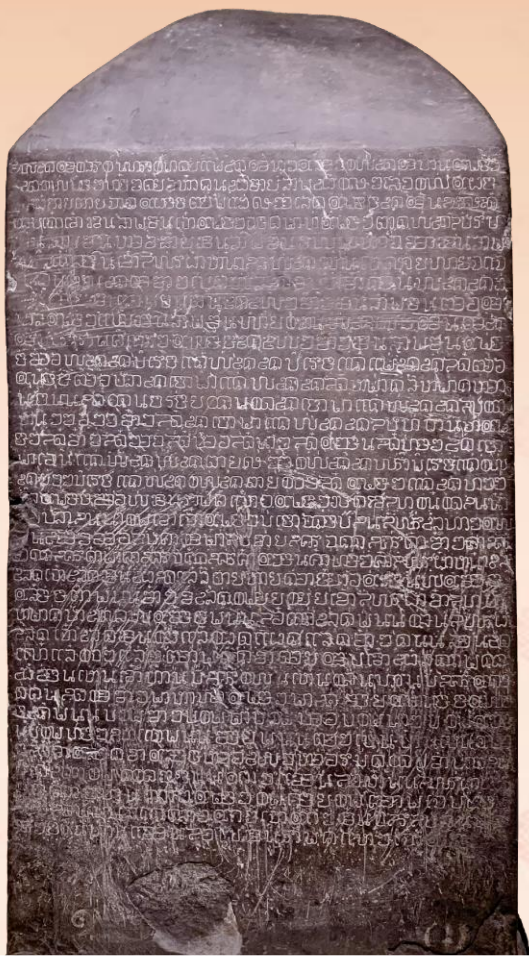

คนในเมืองสุโขทัยนี้...มักทรงศีล มักโอยทาน (ให้ทาน)
พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ... ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้น
ทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ...มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา
ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน เมื่อโอก (ออก) พรรษา
กรานกฐิน (ทอดกฐิน) เดือนหนึ่งจึงแล้ว เมื่อกรานกฐิน
มีพนมเบญจ พนมหมาก มีพนมดอกไม้ มีหมอนนั่ง
หมอนนอน บริวารกฐินโอยทานแลปีละญิบล้าน
(ปีละสองล้าน)... ด้วยเสียงพาดเสียงพิณเสียงเลื่อน
(เสียงเอื้อน) เสียงขับ ใครจักมักเล่น ใครจักมักหัว (เราะ)

จารึกพ่อขุนรามคำแหง (จารึกหลักที่ ๑)

ที่มาของภาพ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

... เมืองสุโขทัยนี้มีสี่ปากประตูหลวงเที้ยรย่อมนคนเสียดกัน
เข้ามาดูท่านเผาเทียนท่านเล่นไฟ เมืองสุโขทัยนี้มีดั่ง
จักแตก กลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีพระพุทธรูปทอง...
มีพระพุทธรูปอันใหญ่.....มีเถร มีมหาเถร...สังฆราช...
ทุกคนลุกแต่เมืองศรีธรรมราชมา

จารึกพ่อขุนรามคำแหง (จารึกหลักที่ ๑)

ที่มาของภาพ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

วิถีชีวิตคนสุโขทัย (สังคมวัฒนธรรม)

ชาวสุโขทัยมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนามาก
ดังจะเห็นได้จากการฟังธรรมในวันพระ มีการ
สร้างวัดและพระพุทธรูปจำนวนมาก จากใน
ศิลาจารึก จะเห็นได้ว่าคนสุโขทัยเป็นคนใจบุญ
สุนทาน เมื่อถึงวันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ เดือนเต็ม
เดือนดับ คนสุโขทัยจะนำอาหารไปทำบุญที่วัด
ฟังเทศน์ ฟังธรรม ไม่ได้ขาด

ใบงานที่ ๕ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมในอาณาจักรสุโขทัย
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๔๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

พนมเบญจ พนมหมากจำลอง
จากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตอนที่ ๑ จงตอบคำถามจากข้อความในจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๒
คนในเมืองสุโขทัยนี้...มักทรงศีล มักโอยทาน (ให้ทาน) พ่อขุนรามคำแหง
เจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ... ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ...มี
ศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน เมื่อโอก (ออก)
พรรษารานกฐิน (ทอดกฐิน) เดือนหนึ่งจึงแล้ว เมื่อกรานกฐิน มีพนมเบญ
พนมหมาก มีพนมดอกไม้ มีหมอนนั่ง หมอนนอน บริพารกฐินโอยทาน
แลปีแล้วปีเล่า (ปีละสองล้าน)... ด้วยเสียงพาดเสียงพิณเสียงเลื่อน (เสียง
เอื้อน) เสียงขับ ใครจักมักเล่น ใครจักมักหัว (เราะ) หัว (เราะ) ... เมือง
สุโขทัยนี้มีสี่ปากประตูหลวงที่ยัรย้อมคนเสียดกันเข้ามาดูท่านเผาเทียน
ท่านเล่นไฟ เมืองสุโขทัยนี้มีดั่งจักแตก กลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มี
พระพุทธรูปทอง...มีพระพุทธรูปอันใหญ่.....มีเถร มีมหาเถร...สังฆราช
...ทุกคนลูกแต่เมืองศรีธรรมราชมา

๑. ข้อความในจารึกบอกเล่ากิจกรรมอะไรของชาวสุโขทัยสมัยนั้น

.....

๒. พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ในเมืองสุโขทัยมาจากไหน

.....

๓. มีคนกลุ่มใดบ้างที่ถูกกล่าวถึงในจารึกหลักที่ ๑

.....

ใบงานที่ ๕

สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก

(สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๑

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๑ จงตอบคำถามจากข้อความในจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๒

คนในเมืองสุโขทัยนี้...มักทรงศีล มักโอยทาน (ให้ทาน) พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัย
นี้ ... ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ...มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงศีล
เมื่อพรรษาทุกคน เมื่อโอก (ออก) พรรษากرانกฐิน (ทอดกฐิน) เดือนหนึ่งจึงแล้ว เมื่อ
กรานกฐิน มีพนมเบี๋ย พนมหมาก มีพนมดอกไม้ มีหมอนนึ่ง หมอนนอน บริพารกฐินโอย
ทานแล่ปีแล่ญิบล้าน (ปีละสองล้าน)... ด้วยเสียงพาดเสียงพิณเสียงเลื้อน (เสียงเอื้อน)
เสียงขับ ใครจักมักเล่น ใครจักมักหัว (เราะ) หัว (เราะ) ... เมืองสุโขทัยนี้มีสี่ปากประตู
หลวงเที้ยรย่อมคนเสียดกันเข้ามาดูท่านเผาเทียนท่านเล่นไฟ เมืองสุโขทัยนี้มีดั่งจักแตก
กลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีพระพุทธรูปทอง...มีพระพุทธรูปอันใหญ่.....มีเถร
มีมหาเถร...สังฆราช...ทุกคนลูกแต่เมืองศรีธรรมราชมา

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๑ จงตอบคำถามจากข้อความในจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๒

๑. ข้อความในจารึกบอกเล่ากิจกรรมอะไรของชาวสุโขทัยสมัยนั้น

.....ความใญ่บุญสุนทานของคนสุโขทัย และการถือศีลระหว่าง.....
.....เข้าพรรษา เมื่อออกพรรษาแล้วทอดกฐิน มีการแห่แห่นกฐิน.....
.....ใหญ่โต มีการละเล่นดนตรี มีการเผาเทียนเล่นไฟ มีการสร้าง.....
.....พระพุทธรูป มีการนิมนต์พระสงฆ์มาสั่งสอนธรรมะ.....

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๑ จงตอบคำถามจากข้อความในจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๒

๒. พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ในเมืองสุโขทัยมาจากไหน

.....
เมืองนครศรีธรรมราช
.....
.....
.....

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๑ จงตอบคำถามจากข้อความในจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๒

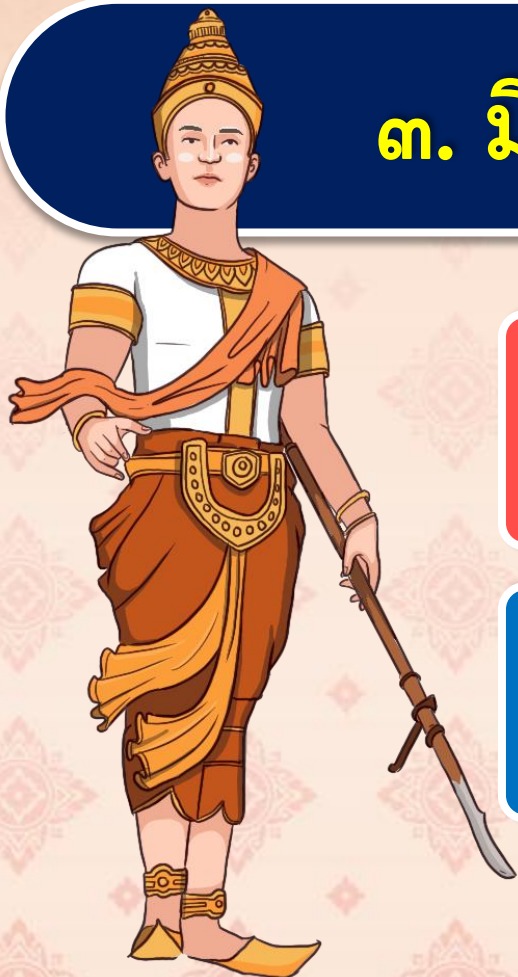
๓. มีคนกลุ่มใดบ้างที่ถูกกล่าวถึงในจารึกหลักที่ ๑

เจ้าเมือง (กษัตริย์)

ลูกเจ้าลูกขุน (ชนชั้นสูง)

ผู้ชายผู้หญิง (สามัญชน)

เถรมหาเถร (พระสงฆ์)

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๒ จงเขียนกลุ่มคนในสมัยสุโขทัยลงบนพีระมิดสังคมให้ถูกต้องตามลำดับ

เจ้าเมือง (กษัตริย์)

เถรมหาเถร (พระสงฆ์)

ลูกเจ้าลูกขุน (ชนชั้นสูง)

ผู้ขายผู้หญิง (สามัญชน)

คำถามชวนคิด ??

นอกจากจารึกแล้ว ยังมีหลักฐาน

สมัยสุโขทัยอะไรอีกบ้าง

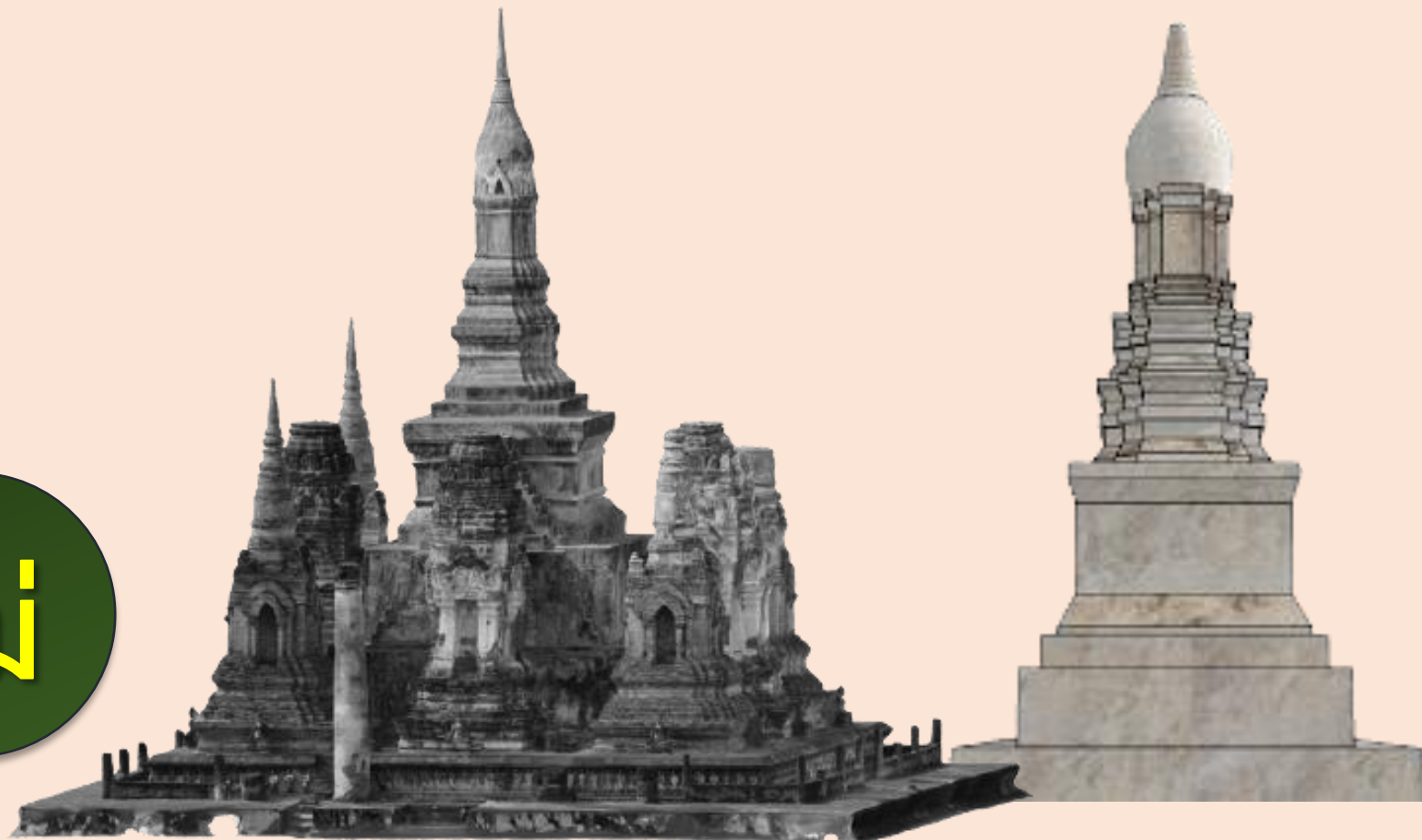
ที่จะทำให้เราเข้าใจความเป็นสุโขทัยดีขึ้น

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ที่มาของภาพ : กรุงเทพมหานคร

ที่มาของภาพ : <http://www.reurnthai.com/index.php?topic=3622.0>

“เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์”

เป็นสถาปัตยกรรมเอกลักษณ์ของศิลปะสุโขทัย

ตอน ก. : สำหรับเกมสุโขทัยที่ไม่รู้จัก

จงระบุชื่อพระพุทธรูปสำคัญสมัยสุโขทัยและตำแหน่งที่ประดิษฐานลงในตารางที่กำหนดให้

รายชื่อพระพุทธรูปสำคัญสมัยสุโขทัย	ประดิษฐานอยู่ที่

จงเขียนวาดภาพพระศรีศากยมุนีเป็นลายเส้นเพื่อกะขนาด

เมื่อกำหนดให้อาคารเรียน ๓ ชั้นสูง ๑๕ เมตร และนักเรียนแต่ละคนสูงประมาณ ๑๔๐ ซม.

เด็กๆ

พระศรีศากยมุนีสูง ๘ เมตร (๔ วา)

ตึกเรียนสูง ๑๕ เมตร

ใบงานที่ ๕

สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก

(สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอนที่ ๒

พระพุทธรูปนี้ฉันรู้จัก

๑

๒

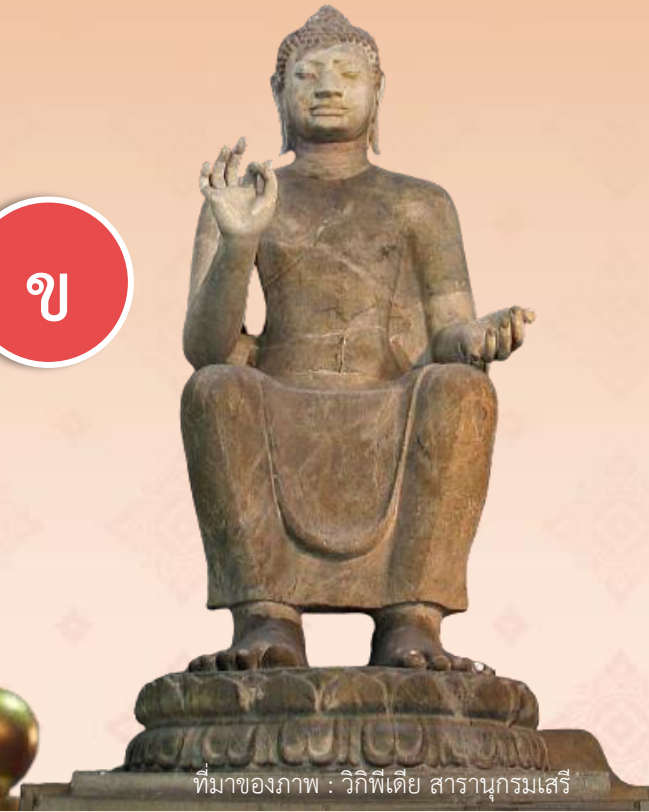
๓

ก

ข

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

พระศรีศากยมุนี

๑

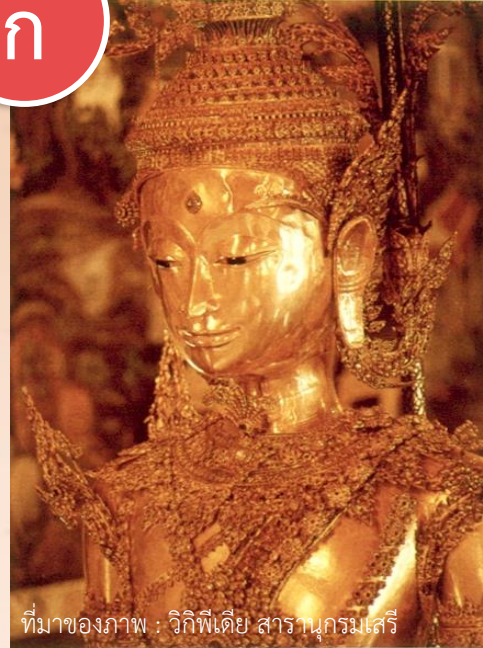
พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยคือภาพใด

๑

๒

๓

ก

ข

พระพุทธชินราช

๒

พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยคือภาพใด

๑

๒

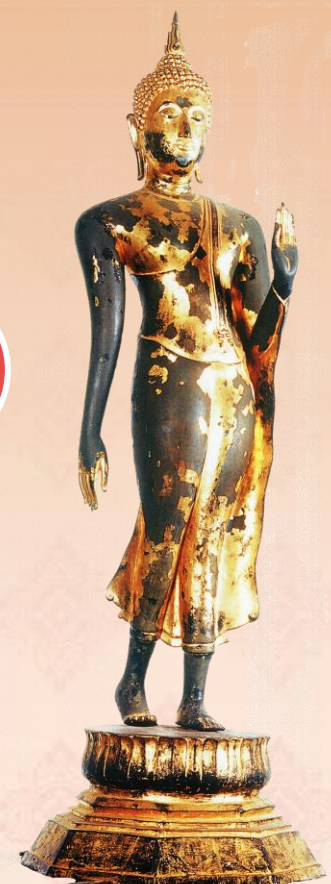
๓

ก

ข

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

๓

พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยคือภาพใด

๑

๒

๓

ก

ที่มาของภาพ : วิถีพีเดีย สารานุกรมเสรี

ข

ที่มาของภาพ : วิถีพีเดีย สารานุกรมเสรี

พระพุทธสุวรรณภูมิमार

๔

พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยคือภาพใด

๑

๒

๓

ก

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

ข

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

พระพุทธชินสีห์

๕

พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยคือภาพใด

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุโขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุโขทัย)

ตอน ก. : สำหรับเกมสุโขทัยที่ไม่รู้จัก

จงระบุชื่อพระพุทธรูปสำคัญสมัยสุโขทัยและตำแหน่งที่ประดิษฐานลงในตารางที่กำหนดให้

รายชื่อพระพุทธรูปสำคัญสมัยสุโขทัย	ประดิษฐานอยู่ที่
พระศรีศากยมุนี	วัดสุทัศน์เทพวราราม กทม.
พระพุทธรูปสุวรรณปฐมากร	วัดไตรมิตรวิทยาราม กทม.
พระพุทธรูปชินราช	วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พิษณุโลก
พระพุทธรูปชินสีห์	วัดบวรนิเวศวิหาร กทม.

เฉลย

ใบงานที่ ๕ สุขุขทัยที่ไม่เคยรู้จัก (สังคมและวัฒนธรรมของสุขุขทัย)

ตอน ข. : จงวาดภาพพระศรีศากยมุนีเป็นลายเส้น เพื่อคาดคะเนขนาด

กำหนดให้อาคารเรียน ๓ ชั้นสูง ๑๕ เมตร และนักเรียนแต่ละคนสูงประมาณ ๑๔๐ ซม.

เด็ก ๆ สูง ๑๔๐ ซม.

พระศรีศากยมุนีสูง ๘ เมตร

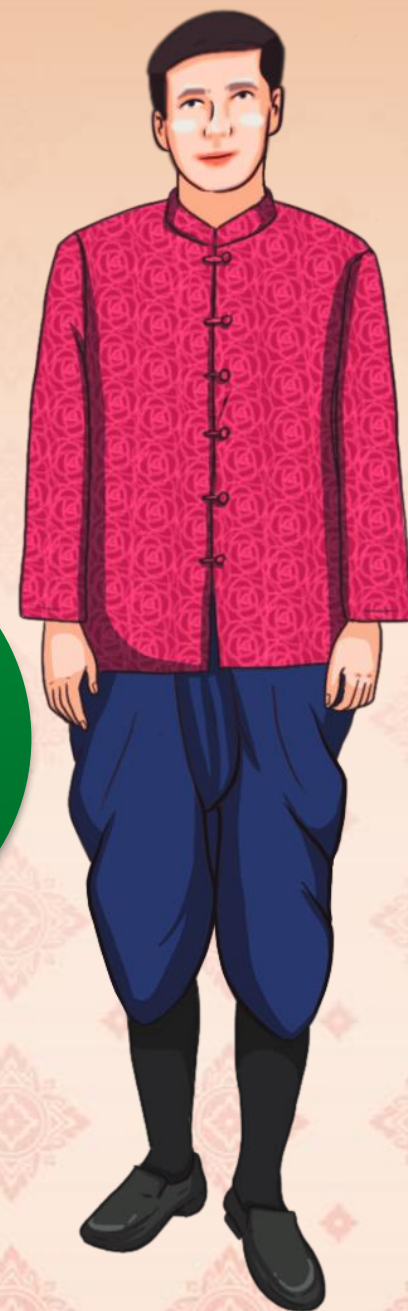

ตึกเรียน สูง ๑๕ เมตร

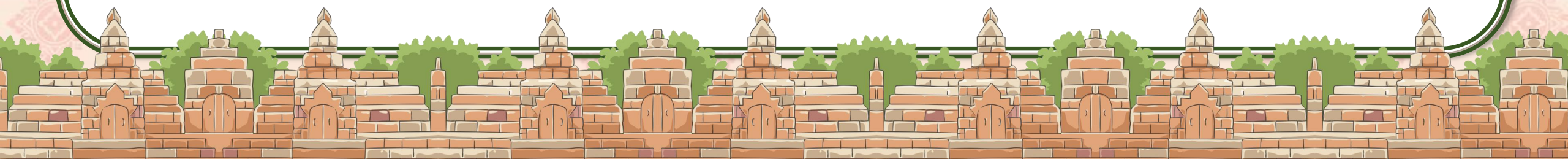
สรุปบทเรียน

“สังคมและวัฒนธรรมใน
อาณาจักรสุโขทัย”

สรุปบทเรียน

สังคมสุโขทัยในระยะต้นเป็นสังคมที่ความสัมพันธ์ของผู้นำและพลเมืองที่มีลักษณะใกล้ชิดกัน ต่างจากอาณาจักรเขมรและละโว้ ชาวสุโขทัยนับถือศาสนาพุทธ ลัทธิเถรวาทและมีประเพณีทางศาสนาที่สำคัญ ทั้งการฟังธรรมและการทอดกฐิน ซึ่งได้รับมาจากนครศรีธรรมราช รวมทั้งมีการสร้างงานพุทธศิลป์ขึ้นจากความศรัทธา ทั้ง **เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์** **เจดีย์ทรงลังกา** ตลอดจนพระพุทธรูปโลหะขนาดใหญ่ สมัยสุโขทัยที่สำคัญ เช่น **พระศรีศากยมุนี** **พระพุทธชินราช** เป็นต้น

การทอดกฐินในปัจจุบัน

บทเรียนครั้งต่อไป

รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การปกครอง ในอาณาจักรสุโขทัย

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่

<https://www.dltv.ac.th>

.....อดีตเป็น

บทเรียน.....